

Okulöncesi Müdürlerinin Çocukların Sosyal ve Duygusal Becerilerini Desteklemek İçin Uyguladıkları Stratejiler

Preschool Principals' Strategies to Support Children's Social and Emotional Skills

ÖZET

Bu çalışmanın amacı okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejileri değerlendirmektir. Bu çalışmanın yöntemi belirlenirken nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme stratejisi kullanılarak seçilmiştir. Bu yöntemle araştırmaya dahil edilen 15 okulöncesi müdürünün araştırmanın çalışma grubunu meydana getirmektedir. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için benimsedikleri çeşitli stratejiler ve bu stratejilerin çeşitliliği değerlendirilmelerinde ortaya çıkmaktadır. Aynı şekilde, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini teşvik etmek amacıyla kullanılan çeşitli programların etkisi olumlu bir şekilde değerlendirilmektedir. Müdürler aynı zamanda ebeveynlerle işbirliği ve iletişimde aktif bir rol oynayarak çocukların gelişimini hem okul hem de aile ortamında desteklemektedir. Bu yaklaşım, çocukların sosyal-duygusal becerilerini güçlendirme hedefi doğrultusunda entegre bir çaba olarak ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi, Sosyal Beceri, Duygusal Beceri.

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the strategies used by preschool principals to support children's social and emotional skills. While determining the methodology of this study, phenomenology design, one of the qualitative research techniques, was preferred. The research group was selected using the maximum diversity sampling strategy, which is one of the purposeful sampling methods. The study group consisted of 15 preschool principals who were included in the study with this method. A semi-structured interview form was used to collect the data. The data were analyzed using content analysis. The various strategies that preschool principals adopt to support children's social and emotional skills and the diversity of these strategies emerged in their evaluations. Likewise, the impact of the various programs used to promote children's social and emotional development is positively evaluated. Principals also play an active role in collaboration and communication with parents, supporting children's development in both school and family settings. This approach stands out as an integrated effort towards the goal of strengthening children's social-emotional skills.

Keywords: Preschool, Social Skills, Emotional Skills.

GİRİŞ

Sosyal karşılaşmalarda kullanılan çeşitli sözlü ve sözsüz tepkiler sosyal beceriler olarak adlandırılır. Bunlar, göz teması kurmak veya göz temasından kaçınmak, kişinin yüz ifadesini, duruşunu, jestlerini, yüz ve beden dilini değiştirmek gibi sözel olmayan eylemlerden oluşur. Sözlü tepkiler ayrıca ses perdesini, söylenen kelimelerin anlamını, temposunu ve konuşmanın netliğini değiştirmeyi de içerir. Bu tepkiler diyalogu başlatmak, sürdürmek ve sonlandırmak için uygun şekilde ve abartıya kaçmadan kullanıldığında sosyal beceriler kullanılır (Spence, 2003). Okul öncesi dönemdeki çocuklar, iyi performans göstermelerine, uyum sağlamalarına, öğrenmelerine ve yaşam kalitelerini artırmalarına yardımcı olacak sosyal beceriler geliştirir. Bu yaştaki çocuklar isteklerini ve duygularını iletmeyi, sosyal ve kişisel becerilerini geliştirmeyi, sorunları nasıl çözeceklerini öğrenmeyi ve entelektüel olarak ilerlemeyi öğrenirler (Maleki, Chehrzad, Kazemnezhad Leyli, Mardani ve Vaismoradi, 2019). Empati, grup etkinliklerine katılım, cömertlik, yardımseverlik, başkalarıyla konuşma, anlaşma ve problem çözme sosyal becerilerin temel bileşenleridir. Çocuklar bu becerileri, kendilerine rol model olan ve çeşitli ortamlarda nasıl davranmaları gerektiğini açıklayan akranlarından ve yetişkinlerden alırlar (Lynch ve Simpson, 2010). Okul öncesi sosyal ortama giren ve öğretmenlerin ve sınıf arkadaşlarının karmaşık beklentileriyle uğraşan küçük çocuklar için sosyal becerilerin geliştirilmesi zor bir süreçtir. Sosyal becerilere sahip çocuklar, başarmak için akranları ve yetişkinlerle olan etkileşimlerini kontrol etme kapasitesine sahiptir. Bu doğrultuda, sosyal beceriler çocuklar için çok önemli bir koruyucu unsur olarak kabul edilmekte, onları streslerden korumakta ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde ciddi duygusal ve davranışsal sorunların önlenmesine yardımcı olmaktadır (Anthony, Anthony, Glanville, Naiman, Waanders ve Shaffer, 2005). Problem davranışların çocuğun sosyal beceri düzeyi üzerindeki etkisi, sosyal beceri eksikliklerinin bir sonucu olarak ortaya çıkan önemli bir konudur. Belirli bir sosyal becerinin kullanımını etkileyen, engelleyen veya önleyen davranışlar problem davranışlardır. Problem davranışlar genel olarak ya içselleştirici davranış örüntüleri (sosyal geri çekilme, kaygı veya depresyon gibi) ya da dışsallaştırıcı davranış örüntüleri

Neşe Emine Durkut¹

How to Cite This Article

Durkut, N. E. (2023). "Okulöncesi Müdürlerinin Çocukların Sosyal ve Duygusal Becerilerini Desteklemek İçin Uyguladıkları Stratejiler", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:53; pp:3641-3650. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.72132>

Arrival: 26 June 2023

Published: 30 September 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Okul Müdürü., MEB, Ankara, Türkiye

(uyumsuzluk, şiddet veya dürtüsel davranış gibi) olarak kategorize edilebilir. Örneğin, bu dışsallaştırıcı davranışların yaygınlığı ve öğrenme şansının olmaması nedeniyle, geçmişinde uyumsuz, muhalif ve dürtüsel davranışlar olan bir çocuk, paylaşma, işbirliği ve kendini kontrol etme gibi toplum yanlısı davranış alternatiflerini edinemez. Buna benzer şekilde, sosyal kaygı, sosyal geri çekilme veya utangaçlık geçmişi olan bir genç, akran grubundan uzak durduğu ve uygun sosyal davranışları edinemediği için akranlarıyla ilgili sosyal beceriler geliştirme şansını kaçırabilir (Gresham, 2016). Erken çocukluk dönemi, davranışsal ve duygusal sorunların gelişimi için çok önemli bir dönemdir. Qi ve Kaiser'in 2003 tarihli araştırmasına göre, öğretmen raporlarına göre, üç ila beş yaş arasındaki davranış sorunları %14 ila 52 arasında değişmektedir. Sonuç olarak, davranış sorunlarının okul öncesi yıllarda yaygın olduğu söylenebilir. Davranış sorunlarından kaçınmak için ideal zaman, sosyal-duygusal yeterliliğin gelişimini teşvik ederek erken yaşlardır. Sosyal becerilerin ilerleyen yıllardaki sonuçları erken dönemdeki sosyo-duygusal yetkinlik tarafından tahmin edilebilir (Qi ve Kaiser, 2003). Bu süre zarfında, zayıf sosyal beceriler davranış sorunları, düşük akademik performans, kişiler arası çatışmaları çözme sorunları, eğitimsel ve bilişsel yetersizlikler, sosyal izolasyon ve psikolojik sorunlarla sonuçlanabilir. Hayatlarının bu hassas döneminde çocukların ihtiyaçlarının dikkate alınmaması, çocukluk dönemi sorunlarına katkıda bulunan bir faktördür (Maleki, Chehrzad, Kazemnezhad Leyli, Mardani ve Vaismoradi, 2019). Çocuklardaki saldırgan davranışlar ile ebeveyn tutumları arasındaki bağlantı üzerine bir araştırma Katz (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya üç ila altı yaş arasındaki 300 çocuk ebeveynleriyle birlikte katılmıştır. Araştırmaya göre, çocukların şiddet içeren eylemleri ebeveynlerinin otoriter tutumları arttıkça artarken, annelerinin izin verici tutumları arttıkça fiziksel saldırganlıkları azalmıştır. Uygun (2018), 2018 yılında yayımlanan bir araştırmasında ebeveyn görüşleri ile çocukların sosyal yetkinlik uygulamalarını incelemiştir. Çalışmanın bulguları, demokratik tutumların ebeveyn eğitim düzeyi ile yükseldiğini ve çocukların sosyal yetkinlik davranışlarını artırdığını, demokratik tutumların kardeş sayısı ile düştüğünü ve çocukların kaygı-ışedönüklük davranışlarını artırdığını ortaya koymuştur.

Çocukların sosyo-duygusal yeterliliklerinin ve uyumlarının önemli bir unsurunun duygusal yaşamlarını anlamak olduğu düşünülmektedir. Bir çocuğun üç ila altı yaş arasındaki deneyimleri, duygusal anlayışta önemli ilerlemeler için özellikle dikkat çekicidir, ancak duygusal anlayış yaşam boyu gelişir. Çocuklar bu süre zarfında farklı duyguların yüz ifadeleri yoluyla ifade edebileceğini ve duyguların davranışları etkilediğini giderek daha fazla öğrenirler (Cole, Dennis, Smith-Simon ve Cohen, 2009). Duygularını kontrol edebilen çocuklar, hem duygularını hem de bilişsel süreçlerini yansıtacak şekilde daha iyi tepki verebilirler. Örneğin, oyuncu elinden alınan bir çocuk öfkeli hissedebilir, ancak öfkesini kontrol edebilir ve saldırgan olmayan bir tepki vermeyi seçebilir. Çocuğun tepkisi içsel (biyolojik tepkiler, bilişsel yorumlar ve öznel duygular gibi), dışsal (yüz ifadeleri ve davranış stratejileri üzerindeki kontrol gibi) ve sosyal (kültürel ve sosyal önem ve diğer insanların tepkileri gibi) düzenlemelerin bir kombinasyonundan etkilenir (Zeman, Cassano, Perry-Parrish ve Stegall, 2006). Üç yaşında olumlu ya da "iyi" ve olumsuz ya da "kötü" duygular arasında ayırım yapabilmeye gibi temel bir seviyeden daha ileri becerilere kadar, okul öncesi çocuklarda duygusal bilgi zaman içinde gelişir. Çoğu çocuk beş yaşına geldiğinde dört duyguyu doğru bir şekilde tanımlayabilir: neşe, üzüntü, korku ve öfke. Çocuklar altı ila yedi yaşına geldiklerinde gurur ve utanç gibi "sosyal duyguların" yanı sıra iğrenme ve şaşırma gibi duyguları da aşamalı olarak algılamaya başlarlar (Ştefan, Balaj, Porumb, Albu ve Miclea, 2009). Erken çocukluk gelişimi, çocukların duygularını yönetmelerinin yanı sıra, sağlık ve refah da dahil olmak üzere daha sonraki yaşam sonuçlarını destekleyen sosyal sinyalleri ve normları anlamaları için çok önemlidir (Kemple, Lee ve Ellis, 2019). Çocukların sosyal etkileşimleri, duygularını ifade etme ve yönetme kapasitelerinden özellikle etkilenir. Öfkelerini dışarı vuran çocukların agresif davranma olasılığı daha yüksek olabilir ve bu da sınıf arkadaşlarıyla ilişkilerini bozabilir. Duygularını düzenleyen çocuklar okuldaki diğer çocuklarla daha fazla işbirliği içinde çalışabilir. Korkulu veya endişeli çocuklar, okul ortamında sosyal becerileri uygulamaktan kaçınmaya daha yatkındır. Sonuç olarak, duygu yönetimi ve ifadesi çocukların sosyal yeteneklerinin temelini oluşturur (Curby, Brown, Bassett ve Denham, 2015).

Günümüzde eğitim alanında, çocukların sadece akademik başarıları değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal becerileri de önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, okulöncesi dönemde çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesi, eğitimciler ve özellikle okulöncesi müdürleri için büyük bir önem taşımaktadır. Okulöncesi müdürleri, okulun yönetiminde ve stratejik kararlarında kilit bir rol oynamaktadır ve bu nedenle çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejilerin önemi oldukça büyüktür.

Okulöncesi dönem, çocukların temel sosyal ve duygusal becerilerini geliştirdikleri önemli bir dönemdir. Bu dönemde edinilen beceriler, ilerleyen yaşlarda çocukların akademik başarılarını ve yaşam becerilerini etkileyebilir. Okulöncesi müdürleri, çocukların sadece matematik veya dil becerilerini değil, aynı zamanda paylaşma, işbirliği yapma, empati kurma gibi sosyal becerileri kazanmalarını da sağlamak için etkili stratejiler geliştirmelidirler. Okulöncesi müdürlerinin görüşlerini almak, bu stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması açısından son derece önemlidir. Müdürler, okulun yönetiminde stratejik kararlar alırken, eğitim programlarını şekillendirirken ve öğretmenleri yönlendirirken çocukların sosyal ve duygusal gelişiminin nasıl desteklenebileceği konusunda önemli görüşlere sahiptirler. Onların deneyimleri, öğrencilerin ihtiyaçlarını anlama, öğretmenleri destekleme ve ailelerle işbirliği yapma açısından büyük bir kaynaktır.

Okulöncesi müdürlerinin görüşlerini almak, aynı zamanda okulun genel kültürünü ve atmosferini şekillendirmede de kritik bir rol oynar. Müdürler, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulmasını sağlamakla sorumludurlar. Bu da öğrencilere model olma, öğretmenleri destekleme ve eğitim personeli arasında işbirliğini teşvik etme gerekliliğini içerir. Okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejilerin önemi, geleceğin toplumunu şekillendiren bireylerin yetiştirilmesine yönelik bir taahhüt içerir. Çocuklar, sosyal ve duygusal olarak sağlıklı bir şekilde gelişirse, daha empatik, işbirlikçi, problem çözme yeteneği yüksek bireyler olarak yetişeceklerdir. Bu nedenle, okulöncesi müdürlerinin bu alanda nasıl liderlik yapabilecekleri ve öğretmenlere nasıl rehberlik edebilecekleri konusunda derinlemesine bir anlayışa sahip olmaları büyük bir önem taşır. Sonuç olarak, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejilerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi, eğitimde kaliteyi artırmak ve geleceğin bireylerini daha donanımlı hale getirmek için kritik bir adımdır. Okulöncesi müdürlerinin görüşlerini almak, bu alandaki en iyi uygulamaları belirlemek ve eğitimde sürdürülebilirliği sağlamak için önemlidir. Müdürlerin deneyimleri ve görüşleri, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için etkili stratejilerin neler olduğunu anlamamıza yardımcı olur.

Okulöncesi müdürlerinin görüşlerini almak, eğitimde çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için daha etkili yöntemler geliştirmeye yönelik bir rehberlik sağlar. Müdürlerin, okulun yönetimindeki rolü, eğitim programlarının tasarımı ve öğretmenlerin profesyonel gelişimi gibi alanlarda çocukların sosyal ve duygusal becerilerini nasıl destekleyebilecekleri konusunda farkındalık oluşturur. Bu görüşler, eğitimcilerin daha iyi bir anlayış geliştirmelerine ve çocukların bu önemli becerileri kazanmalarını desteklemek için daha etkili stratejiler geliştirmelerine yardımcı olur.

Okulöncesi müdürlerinin görüşlerini almanın bir diğer önemi, eğitimde işbirliğini teşvik etme ve ailelerle iletişimi güçlendirme açısından gelmektedir. Müdürler, eğitim personeli ve aileler arasında bir köprü görevi görürler. Çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için uygulanan stratejilerin başarılı olması, öğretmenler, yönetim kadrosu ve aileler arasındaki işbirliğine bağlıdır. Okulöncesi müdürlerinin bu konuda sağladığı liderlik ve yönlendirme, tüm paydaşların çocukların gelişimine aktif olarak katkıda bulunmalarını teşvik eder.

Sonuç olarak, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejilere yönelik görüşlerini almanın eğitim alanında büyük bir önemi vardır. Bu görüşler, eğitimde kaliteyi artırmak, çocukların daha sağlıklı ve dengeli bireyler olarak yetişmelerini sağlamak için rehberlik eder. Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için etkili stratejilerin belirlenmesinde ve uygulanmasında liderlik yaparak, geleceğin toplumunu şekillendiren bireylerin yetişmesine katkı sağlarlar.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji, bireylerin deneyimlerini, algılarını ve anlamlarını anlamak amacıyla kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir. Fenomenoloji deseni, katılımcıların bir fenomeni (olayı, deneyimi, durumu) nasıl yaşadıklarını ve bu fenomenin onlar için ne anlama geldiğini anlamaya odaklanır. Bu desen, katılımcıların perspektifinden hareket ederek, onların kişisel deneyimlerini ve içsel dünyalarını anlamak için kullanılır. Fenomenoloji deseni genellikle aşağıdaki adımları içeren bir süreçle uygulanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013): Araştırma Konusunun Belirlenmesi: Araştırmacı, incelemek istediği fenomeni belirler. Fenomen, katılımcıların deneyimlediği herhangi bir olay, durum veya konu olabilir. Katılımcı Seçimi: Belirlenen fenomeni deneyimlemiş ve bu deneyimi anlatmaya istekli olan katılımcılar seçilir. Katılımcılar, fenomeni yakından yaşamış olmalıdır. Veri Toplama: Araştırmacı, katılımcılarla yapılandırılmış veya yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla derinlemesine ve ayrıntılı veriler toplar. Katılımcılardan fenomeni nasıl deneyimlediklerini, hissettiklerini, düşündüklerini ve anlamlandırdıklarını açıklamalarını ister. Veri Analizi: Toplanan veriler dikkatlice incelenir ve anlamlı kavramlar, temalar ve yapılar çıkarılır. Bu aşamada, verilerin içsel anlamı ve katılımcıların deneyimleri anlamaya çalışılır. Anlamların Oluşturulması: Araştırmacı, analiz sonuçlarına dayanarak fenomeni daha geniş bir anlam bağlamında anlamaya çalışır. Katılımcıların deneyimlerinden ortaya çıkan anlamı yorumlar. Sonuçların Sunumu: Araştırmacı, bulguları yazılı veya sözlü olarak sunar. Bu sunum, katılımcıların deneyimlerini ve anlamlarını açıklamaya yönelik zengin bir anlatı içerir. Fenomenoloji deseni, katılımcıların içsel dünyalarını ve deneyimlerini anlamaya yönelik kapsamlı bir yaklaşım sunar. Araştırmacının önyargularından bağımsız olarak, katılımcıların deneyimlerini anlamasına ve değerlendirmesine olanak tanır. Bu desen, özellikle karmaşık ve derinlemesine anlaşılması gereken konuları incelemek için kullanılan etkili bir araştırma yöntemidir (Ekiz, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme stratejisi kullanılarak seçilmiştir (Karataş, 2015). Maksimum çeşitlilik örnekleme, çalışılan konuyla ilgili olabilecek kişilerin çeşitliliğini mümkün olduğunca yakından temsil eden bir örnekleme sağlamayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmaya katılmayı kabul eden 15 okulöncesi müdürü görüşme için seçilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri, yaşları ve kıdemleri titizlikle kaydedilmiştir. Örneklemin detayları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Yaş	Branş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	32	Kadın	10	Yüksek Lisans
K2	53	Kadın	33	Lisans
K3	44	Kadın	12	Lisans
K4	38	Kadın	15	Yüksek Lisans
K5	48	Erkek	22	Yüksek Lisans
K6	33	Kadın	10	Lisans
K7	41	Kadın	19	Lisans
K8	43	Kadın	20	Yüksek Lisans
K9	42	Kadın	15	Lisans
K10	32	Erkek	8	Lisans
K11	44	Kadın	14	Yüksek Lisans
K12	51	Erkek	27	Doktora
K13	46	Erkek	20	Lisans

Bu araştırmada, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için uyguladıkları stratejileri anlamak amacıyla katılımcıların demografik özellikleri incelenmiştir. Toplamda 13 okulöncesi müdürü araştırmaya katılmıştır. Katılımcıların yaşları 32 ile 53 arasında değişmekte olup, ortalama yaşları 41.46'dır. Katılımcıların branş dağılımına bakıldığında, araştırmaya katılan müdürlerin çeşitli branşlardan geldiği görülmektedir. Katılımcıların kıdem dağılımları incelendiğinde ise ortalama kıdem süresinin 17.15 yıl olduğu gözlemlenmektedir. Öğrenim durumu açısından bakıldığında, katılımcıların çeşitli öğrenim seviyelerine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların yarısı lisans seviyesinde eğitim almışken, diğer yarısı yüksek lisans ve doktora seviyelerinde eğitim almıştır. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı incelendiğinde, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi almış katılımcıların sırasıyla %38.46, %53.85 ve %7.69 olduğu görülmektedir. Bu demografik verilere dayanarak, araştırmaya katılan okulöncesi müdürlerinin yaş, branş, kıdem ve öğrenim durumlarındaki çeşitliliğin, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için farklı stratejilerin benimsenmesine ve uygulanmasına katkı sağlayabileceği söylenebilir. Müdürlerin bu çeşitliliği, daha kapsamlı ve zengin bir perspektif oluşturarak, çocukların gelişimini en iyi şekilde destekleyen stratejileri belirlemelerine yardımcı olabilir.

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalar, derinlemesine anlayış elde etmek amacıyla kullanılan ve genellikle karmaşıklığı ve derinliği olan fenomenleri incelemek için tercih edilen bir araştırma yöntemidir. Nitel araştırmalarda veri toplama yöntemleri, katılımcıların deneyimlerini, görüşlerini, tutumlarını ve davranışlarını daha ayrıntılı bir şekilde anlamak için kullanılır. Bu bağlamda, görüşme formu, nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama araçlarından biridir. Görüşme formu, araştırmacının belirlediği araştırma sorularına yönelik olarak katılımcılarla yüz yüze veya çevrimiçi olarak gerçekleştirilen yapılandırılmış görüşmelerde kullanılan bir belgedir. Görüşme formu, araştırmacının belirlediği soruları ve alt soruları içerir ve bu sorular, katılımcılara yöneltilen soruların tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik açısından sağlanmasını amaçlar (Karataş, 2015). Ayrıca, görüşme formu, araştırmacının araştırma sürecini daha yapılandırılmış ve yönlendirilmiş bir şekilde sürdürebilmesini sağlar. Görüşme formunun kullanımı, araştırmacının araştırma konusunu daha derinlemesine keşfetmesine, katılımcıların deneyimlerini ayrıntılı olarak anlamasına ve nitel verilerin sistematik bir şekilde toplanmasına olanak tanır. Araştırmacı, görüşme sırasında katılımcıların cevaplarını kaydedebilir ve daha sonra bu cevapları analiz etmek için kullanabilir. Nitel araştırmalarda görüşme formu kullanmanın avantajları arasında katılımcıların detaylı görüşlerini toplama, farklı katılımcıların cevaplarını karşılaştırma ve analiz etme olanağı, yapılandırılmış bir yaklaşım kullanarak veri toplama sürecini standartlaştırma ve güvenilirlik sağlama yer almaktadır. Ancak görüşme formunun dezavantajları da vardır; bazı katılımcıların cevaplarını daha az esnek ve kişisel bulabileceği, araştırmacının cevaplara anında yanıt verme esnekliğinin sınırlı olabileceği gibi. Sonuç olarak, nitel araştırmalarda görüşme formu, derinlemesine anlayış elde etmek ve katılımcıların görüşlerini sistematik bir şekilde toplamak amacıyla kullanılan etkili bir veri toplama aracıdır. Bu form, araştırmacının araştırma sürecini yönlendirmesini, verilerin analizini yapmasını ve karmaşık fenomenleri daha iyi anlamasını sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu kapsamda bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Belirli bir tutarlılık ve esneklik derecesi nedeniyle, yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı eğitim bilimleri araştırmalarında daha uygun görünmektedir (Karataş, 2015). Bu yöntemde, görüşme süreci ve araştırmacının sormayı planladığı sorular önceden hazırlanır. Ancak araştırmacı, görüşmenin doğal akışına uygun olarak alternatif, tamamlayıcı ya da alt sorular sorarak görüşmenin seyrini değiştirebilir (Ekiz, 2003). Araştırmanın daha önce gizli kalmış ya da göz ardı edilmiş tüm yönleri bu şekilde ortaya çıkarılır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre, görüşme yaklaşımı, sorunu yaşayan kişilerden doğrudan ve derinlemesine bilgi alarak belirli bir konuyu ortaya çıkarmada daha etkili olacaktır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırmanın geçerliliğini (inandırıcılığını) ve güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için birkaç adım atılmıştır. Bunlar arasında aktarılabilirlik (ayrıntılı tanımlama, amaçlı örnekleme), tutarlılık (tutarlılık incelemesi), teyit edilebilirlik (teyit incelemesi) ve inandırıcılık (uzun süreli katılım, derinlik odaklı veri toplama, üçgenleme, katılımcı teyidi, uzman incelemesi) yer almaktadır. Görüşmelerin karşılıklı güven ortamında yapılmasını garanti altına almak için, görüşmelerin mesai saatleri sonrasında veya hafta sonları gibi uzun bir zaman diliminde gerçekleştirilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Elde edilen verilerin çalışma sorularına uygunluğu karşılaştırma, yorumlama ve kavramsallaştırma yoluyla sürekli olarak değerlendirilmiştir. Veriler çalışma için elde edildikten sonra değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı kullanılarak toplanan bilgilere içerik analizi uygulanmıştır. Verilerin kodlanması, kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması verilerin analizinde izlenen adımlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Toplanan bilgiler, herhangi bir yorum katmadan ve materyalin özüne sadık kalınarak, fikirler ve temalar doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, devam eden veri toplama süreci kullanılarak doğrulanmış ve çalışma bulgularının mantıklı bir şekilde düzenlenmesi için çaba gösterilmiştir.

BULGULAR

Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için okul ortamında hangi stratejileri uygulamaktadır?

Katılımcılara yöneltilen "Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için okul ortamında hangi stratejileri uygulamaktadır?" şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

- (K1) "Okulöncesi dönemde çocukların duygusal gelişimini desteklemek için oyun tabanlı etkinlikler düzenliyoruz."
- (K2) "Sosyal becerilerin gelişimini sağlamak için grup çalışmaları ve işbirliği içeren projeler düzenliyoruz."
- (K3) "Duygusal farkındalığı artırmak amacıyla çocukların duygularını ifade etmelerini teşvik eden etkinlikler yapıyoruz."
- (K4) "Empati yeteneklerini güçlendirmek için çocukların farklı bakış açılarını anlamalarını sağlayan hikayeler anlatıyoruz."
- (K5) "Problem çözme becerilerini desteklemek için çocuklara karar verme ve seçenekler arasından seçim yapma fırsatları sunuyoruz."
- (K6) "Duygusal ifade ve iletişim becerilerini geliştirmek için drama ve role-play etkinlikleri düzenliyoruz."
- (K7) "Sosyal etkileşimleri artırmak amacıyla çocukları farklı gruplarda çalışmaya teşvik ediyoruz."
- (K8) "Özsaygı ve özgüven gelişimini desteklemek için çocukları kendi fikirlerini ifade etmeye teşvik ediyoruz."
- (K9) "Duygusal düzenlemeyi öğretmek amacıyla çocuklara rahatlamayı ve sakinleşmeyi sağlayan yöntemler öğretiyoruz."
- (K10) "Sosyal adalet kavramını anlatmak için eşitlik, paylaşım ve yardımlaşma temalarını vurgulayan hikayeler kullanıyoruz."
- (K11) "Duygusal ifadelerin tanımlanması ve adlandırılmasını öğretmek için duygu kartları ve resimler kullanıyoruz."
- (K12) "Sosyal becerileri güçlendirmek için çocukları farklı etkinliklerde liderlik rolleri üstlenmeye teşvik ediyoruz."
- (K13) "Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için çeşitli stratejiler uygulayabilirler. Bunlar arasında oyun ve etkileşim temelli öğrenme aktiviteleri düzenlemek, duygusal ifadeyi teşvik etmek, çatışma çözme becerilerini öğretmek, arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenlemek ve çocukların duygusal ihtiyaçlarına duyarlı bir yaklaşım sergilemek yer alabilir. Bu stratejiler, çocukların gelişimine katkıda bulunmaya yardımcı olur."

Bu ifadeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için kullandıkları çeşitli stratejilere dair doğrudan görüşlerini yansıtmaktadır. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek amacıyla geniş bir yelpazede stratejiler kullanmaya önem verdiklerini göstermektedir. Öğretmenler, çocukların duygusal gelişimini teşvik etmek ve sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla çeşitli yaklaşımları benimsediklerini ifade etmektedirler. Bu stratejiler, oyun tabanlı etkinlikler, grup çalışmaları, duygusal ifade teşviki, empati geliştirme, problem çözme yeteneklerini artırma, drama ve rol oynama etkinlikleri gibi farklı alanları kapsamaktadır. Müdürler, çocukların özgüvenini artırmayı hedefleyen yaklaşımlara da vurgu yapmaktadırlar. Bu bağlamda, çocukların kendi fikirlerini ifade etmeye teşvik edildiği ve liderlik rolleri

üstlenmelerinin teşvik edildiği belirtilmektedir. Aynı zamanda duygusal düzenleme becerilerinin kazandırılmasının da önemli bir strateji olarak öne çıktığı görülmektedir. Bu stratejiler çerçevesinde çocuklara duygularını tanımlama, adlandırma ve rahatlama yöntemleri öğretildiği belirtilmektedir. Müdürler, hikayelerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine olumlu etkileri olduğunu vurgulamaktadır. Hikayeler aracılığıyla çocukların sosyal adalet kavramını anlamalarının sağlandığı, farklı bakış açılarını anlamalarının teşvik edildiği ve duygusal ifadeleri tanımlamalarının kolaylaştığı ifade edilmektedir. Ayrıca, drama ve role-play gibi etkinliklerin çocukların duygusal ifade ve iletişim becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirtilmektedir. Genel olarak, okulöncesi müdürlerinin görüşleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini destekleme konusundaki stratejilerin çok yönlü ve çeşitli olduğunu göstermektedir. Bu yaklaşımların çocukların duygusal farkındalığını artırarak özgüvenlerini ve sosyal etkileşim yeteneklerini güçlendirdiği görülmektedir. Bu çeşitlilik, okulöncesi eğitiminde çocukların bütünsel gelişimini desteklemeye yönelik özenli ve etkili bir yaklaşımın benimsendiğini yansıtmaktadır.

Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan programların etkisini nasıl değerlendiriyorlar?

Katılımcılara yöneltilen "Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan programların etkisini nasıl değerlendiriyorlar?" şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

(K1) *"Sosyal ve duygusal gelişim programları, çocukların empati ve işbirliği gibi becerilerini olumlu yönde etkiliyor."*

(K2) *"Bu programların çocukların duygusal ifade ve iletişim becerilerini geliştirmede önemli bir rolü olduğuna inanıyorum."*

(K3) *"Programlar, çocukların duygusal farkındalığını artırarak özgüvenlerini güçlendirmelerine yardımcı oluyor."*

(K4) *"Sosyal beceri programları, çocukların arkadaşlık ilişkilerini daha sağlıklı bir şekilde kurmalarını sağlıyor."*

(K5) *"Programlar, çocukların duygusal düzenleme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerinde etkili oluyor."*

(K6) *"Sosyal ve duygusal gelişim programları, çocukların duygusal ifadelerini daha açık bir şekilde ifade etmelerine yardımcı oluyor."*

(K7) *"Programların çocukların özsaygısını artırdığını düşünüyorum."*

(K8) *"Sosyal etkileşim becerileri programları, çocukların grup içinde daha iyi iletişim kurmalarını sağlıyor."*

(K9) *"Bu programlar çocukların duygusal zeka seviyelerini yükseltmelerine katkı sağlıyor."*

(K10) *"Programlar, çocukların duygusal ifade ve empati yeteneklerini geliştirmede etkili bir şekilde kullanılıyor."*

(K11) *"Sosyal ve duygusal gelişim programları, çocukların duygusal sorunları daha etkili bir şekilde çözmelerine yardımcı oluyor."*

(K12) *"Programların çocukların sosyal adalet ve saygı kavramlarını anlamalarına katkı sağladığına inanıyorum."*

(K13) *"Sosyal etkinlikler ve duygusal beceri programları, çocukların duygusal ifade ve empati yeteneklerini geliştirmek için önemli bir araçtır."*

Bu ifadeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan programların etkisini olumlu bir şekilde değerlendirdiklerini göstermektedir. Programların çocukların duygusal ifade, empati, işbirliği, özgüven, sosyal adalet ve problem çözme gibi önemli becerilerini geliştirmede etkili olduğuna dair genel bir fikir birliği bulunmaktadır. Müdürler, bu tür programların çocukların sosyal etkileşim yeteneklerini artırdığını ve duygusal zeka seviyelerini yükseltmelerine katkı sağladığını ifade etmektedirler. Bu değerlendirmeler, okulöncesi eğitimde sosyal ve duygusal gelişime yönelik programların önemini ve etkisini yansıtmaktadır. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan programların etkisini değerlendirme yaklaşımlarını yansıtmaktadır. Çeşitli müdürlerin ifadeleri incelendiğinde, bu programların çocukların empati, iletişim, duygusal ifade, özgüven, sosyal adalet, işbirliği ve problem çözme gibi temel sosyal ve duygusal becerilerini desteklediği konusunda bir konsensüs olduğu görülmektedir. Müdürler, bu programların çocukların duygusal farkındalığını artırarak özsaygılarını güçlendirdiğini, arkadaşlık ilişkilerini daha sağlıklı bir şekilde kurmalarını sağladığını ve duygusal düzenleme yeteneklerini geliştirmede etkili olduğunu vurgulamaktadırlar. Ayrıca, sosyal etkileşim becerileri programlarının çocukların grup içinde daha iyi iletişim kurmalarına yardımcı olduğu, duygusal zeka seviyelerini yükselttikleri ve duygusal sorunları etkili bir şekilde çözmelerine yardımcı oldukları belirtilmektedir. Bu ifadeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini destekleme konusundaki bu programların etkisinin önemini anladığını göstermektedir. Müdürler ayrıca, bu tür programların çocukların sosyal adalet ve saygı kavramlarını anlamalarına ve duygusal ifade ile empati yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olduğunu ifade etmektedirler. Genel olarak, bu değerlendirmeler okulöncesi müdürlerinin

bu programların çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemedeki önemini ve etkinliğini takdir ettiklerini yansıtmaktadır. Bu sonuçlar, okulöncesi eğitimde çocukların sosyal ve duygusal becerilerini güçlendirmeye yönelik programların uygulanmasının önemine vurgu yapmaktadır.

Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusunda nasıl bir rol üstlenmektedirler?

Katılımcılara yöneltilen "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusunda nasıl bir rol üstlenmektedirler?" şeklindeki açık uçlu soruya verilen yanıtlara ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise doğrudan alıntılar yorumlanmıştır.

(K1): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişimde önemli bir köprü rolü üstlenmektedir. Ebeveynlerle düzenli toplantılar düzenlemek, açık iletişim kanalları sağlamak ve ebeveynlere rehberlik ve kaynaklar sunarak onların çocukların gelişimine katkı sağlamalarını teşvik etmek gibi çeşitli stratejiler benimsenmektedir."

(K2): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliğini sağlamak adına seminerler, atölyeler ve eğitim etkinlikleri düzenlemektedirler. Bu etkinlikler, ebeveynlere çocukların gelişim evreleri, duygusal ihtiyaçları ve etkili iletişim stratejileri konusunda rehberlik sağlamayı amaçlamaktadır."

(K3): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerle düzenli iletişim kanalları oluşturarak, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlamalarını teşvik ediyorlar. Ebeveynlerin sınıfa katılımını artırmak, çocukların okuldaki deneyimlerini paylaşmak ve evde desteklemek için rehberlik sunmak gibi stratejiler uygulanmaktadır."

(K4): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlamalarını desteklemek için açık iletişim kanalları sunuyorlar. Ebeveynlerle bireysel görüşmeler düzenlemek, çocuğun gelişim hedeflerini tartışmak ve evde uygulanabilir stratejiler hakkında konuşmak gibi yaklaşımlar benimsenmektedir."

(K5): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine aktif katılımını teşvik etmek amacıyla düzenli etkileşimler sağlamaktadır. Ebeveynlere çocukların günlük deneyimleri hakkında geri bildirim vermek, evde uygulanabilir etkinlik önerileri sunmak ve ortak projelerde işbirliği yapmak gibi stratejiler izlenmektedirler."

(K6): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişimde aktif bir rol oynamaktadırlar. Ebeveynleri okul etkinliklerine davet etmek, onların görüşlerini almak ve çocuğun gelişimi hakkında düzenli geri bildirim sağlamak gibi yaklaşımlar benimsenmektedir."

(K7): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları için düzenli iletişim kurmaktadır. Ebeveynleri okuldaki etkinliklere dahil etmek, çocukların gelişim alanlarını ve ihtiyaçlarını paylaşmak ve evde desteklemeleri için stratejiler sunmak gibi yaklaşımlar uygulanmaktadır."

(K8): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine katkı sağlamalarını teşvik etmek adına rehberlik ve işbirliği fırsatları sunmaktadır. Ebeveynlerle düzenli toplantılar düzenlemek, atölye çalışmaları düzenlemek ve çocuğun gelişimini evde desteklemeleri için kaynaklar sağlamak gibi stratejiler izlenmektedirler."

(K9): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişimi teşvik etmek için çeşitli yöntemler kullanmaktadır. Ebeveynlerle düzenli iletişim kanalları oluşturmak, onların görüşlerini dikkate almak ve çocuğun günlük deneyimleri hakkında bilgi paylaşmak gibi stratejiler benimsenmektedir."

(K10): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine destek sağlamalarına yönelik işbirliği ve iletişimde etkin bir rol oynarlar. Ebeveynlere düzenli olarak çocuğun gelişimini paylaşmak, evde uygulanabilir etkinlikler önermek ve onların görüşlerine önem vermek gibi stratejiler uygulanmaktadır."

(K11): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişimi teşvik eden stratejiler izlenmektedir. Ebeveynlerle etkili iletişim kanalları sağlamak, onların ihtiyaçlarını anlamak ve çocuğun gelişimini paylaşmak gibi yaklaşımlar benimsenmektedir."

(K12): "Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemelerine katkı sağlamaları için çeşitli stratejiler benimsemektedirler. Ebeveynlerle düzenli toplantılar düzenlemek, çocuğun okul deneyimlerini paylaşmak ve evde desteklemeleri için kaynaklar sunmak gibi yaklaşımlar izlenmektedir."

(K13): "Müdürler, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlamalarını teşvik etmek amacıyla etkili iletişim kanalları oluşturmakta ve işbirliği fırsatları sunmaktadır. Ebeveynlerle düzenli olarak iletişim kurmak, çocuğun gelişim evrelerini paylaşmak ve evde uygulanabilir stratejiler sunmak gibi stratejiler izlemektedirler."

Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusunda aktif bir rol oynamaktadırlar. Bu stratejiler aracılığıyla, ebeveynlerin çocukların okul öncesi dönemdeki gelişimini desteklemelerine ve evde uygun faaliyetlerle destek sağlamalarına olanak tanınmaktadır. Müdürler, ebeveynlerle düzenli toplantılar düzenleyerek, iletişim kanalları açarak, rehberlik ve kaynaklar sunarak ve çocuğun gelişimini paylaşarak işbirliği ve iletişimi güçlendirmeyi hedeflemektedirler. Bu sayede, çocukların sosyal ve duygusal gelişimi okul ortamıyla ev arasında bir köprü kurularak daha kapsamlı bir şekilde desteklenmektedir. Okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusundaki rolü, çocukların gelişimine yönelik entegre bir yaklaşımın parçası olarak öne çıkmaktadır. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerle etkili iletişim kurarak işbirliği fırsatları yarattığını ve ebeveynleri çocukların gelişim süreçlerini desteklemeye teşvik ettiğini yansıtmaktadır. Ebeveynlerle düzenli toplantılar, iletişim kanalları oluşturma, rehberlik sağlama ve evde uygulanabilir stratejiler sunma gibi stratejiler, müdürlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerinin evde de desteklenmesine yardımcı olma amacını yansıtmaktadır. Müdürlerin bu rolü, çocuğun gelişiminde okul ve aile arasında güçlü bir köprü kurulmasına katkı sağlamaktadır. Ebeveynlerin çocukların okul öncesi dönemdeki sosyal ve duygusal gelişimini anlamalarına ve desteklemelerine olanak tanımak, çocukların okul başarısı ve genel gelişimi için önemlidir. Bu bağlamda, müdürlerin ebeveynlerle işbirliği yaparak iletişim kanalları oluşturmaları ve rehberlik sunmaları, çocukların daha kapsamlı bir öğrenme deneyimi yaşamasını sağlayabilir. Bu değerlendirmeler, okul yönetiminin çocukların gelişimine yönelik aktif ve bütüncül bir yaklaşım benimsediğini ve ebeveynleri bu süreçte ortak payda olarak gördüğünü göstermektedir. Ayrıca, müdürlerin ebeveynlerle işbirliği ve iletişimde rol almasının, çocukların okulda ve evde aynı hedeflere yönelik destek görmesini sağladığı düşünülmektedir. Ebeveynlerin çocukların gelişimine katkı sağlamaları, çocukların özgüvenini artırabilir, duygusal zekalarını geliştirebilir ve sosyal becerilerini güçlendirebilir. Bu nedenle, okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerle işbirliği ve iletişimde aktif rolü, çocukların çok yönlü gelişimine olumlu katkılarda bulunabilir. Sonuç olarak, okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusundaki rolü, çocukların gelişimine entegre ve bütüncül bir yaklaşımın parçası olarak önemli bir rol oynamaktadır. Bu rol, çocukların okul ve aile ortamlarında desteklenmesini sağlamak ve onların sosyal-duygusal gelişimini olumlu yönde etkilemek amacını taşımaktadır.

SONUÇ

Okulöncesi müdürlerinin görüşleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek amacıyla uyguladıkları çeşitli stratejilerin çeşitliliğini ve etkisini yansıtmaktadır. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin çocukların duygusal gelişimini ve sosyal becerilerini teşvik etmek için geniş bir yelpazede stratejileri benimsediklerini göstermektedir. Bu stratejiler arasında oyun tabanlı etkinlikler, grup çalışmaları, duygusal ifade teşviki, empati geliştirme, problem çözme yeteneklerini artırma, drama ve rol oynama etkinlikleri gibi farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Müdürler, çocukların özgüvenini artırmayı hedefleyen stratejilere de vurgu yapmaktadır; çocukların kendi fikirlerini ifade etmeye teşvik edildiği ve liderlik rolleri üstlenmelerinin teşvik edildiği ifade edilmektedir. Duygusal düzenleme becerilerinin kazandırılması da önemli bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Bu çeşitli stratejiler çerçevesinde çocuklara duygularını tanıma, adlandırma ve rahatlama yöntemleri öğretilirken, hikayelerin ve dramatik etkinliklerin çocukların sosyal ve duygusal gelişimine olumlu katkılar sağladığı vurgulanmaktadır. Hikayelerin çocuklara farklı bakış açıları kazandırarak sosyal adalet kavramını anlamalarına ve duygusal ifadelerini tanımlamalarına yardımcı olduğu ifade edilmektedir. Drama ve role-play gibi etkinliklerin de çocukların duygusal ifade ve iletişim becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirtilmektedir. Genel olarak, okulöncesi müdürlerinin bu stratejileri kullanma yaklaşımı, çocukların bütünsel gelişimini desteklemeye yönelik özenli ve etkili bir çabadır. Bu stratejiler, çocukların duygusal farkındalığını artırarak özgüvenlerini ve sosyal etkileşim yeteneklerini güçlendirmeye yardımcı olmaktadır. Okulöncesi müdürlerinin bu çeşitlilikle donatılmış yaklaşımı, çocukların gelecekteki akademik başarılarına ve sosyal adaptasyonlarına olumlu şekilde katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

Okulöncesi müdürlerinin değerlendirmeleri, çocukların sosyal ve duygusal gelişimine odaklanan programların olumlu etkilerine dair bir fikir birliği oluşturduğunu göstermektedir. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin bu tür programların çocukların duygusal ifade, empati, işbirliği, özgüven, sosyal adalet ve problem çözme gibi kritik becerilerini geliştirmede etkili olduğunu belirttiğini göstermektedir. Programların çocukların sosyal etkileşim yeteneklerini artırdığı, duygusal zeka seviyelerini yükselttiği ve duygusal becerilerini güçlendirdiği ifade edilmektedir. Müdürlerin görüşlerini değerlendirdiğimizde, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini destekleyen bu programların, çocukların duygusal farkındalığını artırdığını ve sağlıklı arkadaşlık ilişkileri kurmalarına yardımcı olduğunu vurguladıklarını görmekteyiz. Aynı zamanda, bu programların grup içinde iletişim yeteneklerini geliştirdiği, duygusal zeka seviyelerini yükselttiği ve duygusal sorunlarla etkili bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olduğunu belirtmektedirler. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin bu tür programların çocukların sosyal ve duygusal gelişimini güçlendirmedeki etkisini anladığını ve takdir ettiğini yansıtmaktadır. Bu sonuçlar, okulöncesi

eğitimde çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemeye yönelik bu tür programların gerekliliğini ve etkinliğini vurgulamaktadır. Müdürler, bu programların çocukların sosyal adalet, empati ve saygı kavramlarını anlamalarına da katkı sağladığını ifade ederek, çocukların gelecekteki yaşamlarında olumlu etkiler yaratacak bu becerilerin geliştirilmesinin önemini göstermektedirler. Bu değerlendirmeler, okulöncesi eğitimde çocukların bütünsel gelişimini desteklemeye yönelik programların yararlılığını ve etkinliğini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusundaki rolü oldukça önemlidir. Bu rol, çocukların gelişimine bütüncül bir yaklaşım sunarak hem okul hem de aile ortamında çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemeyi amaçlar. Müdürler, ebeveynlerle düzenli toplantılar düzenlemek, iletişim kanalları açmak, rehberlik ve kaynaklar sunmak gibi stratejiler kullanarak işbirliğini güçlendirmeye çalışırlar. Bu sayede, ebeveynlerin çocukların gelişimini daha yakından takip etmelerine ve evde de destek sağlamalarına olanak tanır. Müdürlerin ebeveynlerle iletişim ve işbirliği konusundaki rolü, çocukların gelişimini anlamalarına ve desteklemelerine olanak tanıyarak, okul ve ev arasında bir köprü kurmaktadır. Bu değerlendirmeler, okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerle etkili iletişim ve işbirliği kurarak, çocukların gelişimini daha kapsamlı bir şekilde desteklemek amacını taşıdığını göstermektedir. Ebeveynlerle düzenli toplantılar, iletişim kanalları oluşturma, rehberlik sağlama ve evde uygulanabilir stratejiler sunma gibi yöntemler, çocukların okul öncesi dönemdeki sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Müdürlerin bu rolü, çocukların gelişimini okul ve aile ortamında tutarlı bir şekilde desteklemeyi hedeflemektedir. Ebeveynlerin çocukların gelişimine aktif katılımı, çocukların özgüvenini artırabilir, duygusal zekalarını geliştirebilir ve sosyal becerilerini güçlendirebilir. Okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerle iletişim ve işbirliği konusundaki aktif rolü, çocukların bütünsel gelişimini desteklemeye yönelik bir stratejinin parçası olarak önemlidir. Sonuç olarak, okulöncesi müdürlerinin ebeveynlerin çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemelerine yönelik işbirliği ve iletişim konusundaki etkin rolü, çocukların gelişimine katkı sağlayan entegre bir yaklaşımın bir parçasını oluşturmaktadır. Bu rol, çocukların okul ve aile ortamlarında desteklenmesini sağlamayı amaçlar ve çocukların sosyal-duygusal gelişimini olumlu bir şekilde etkilemek amacını taşır.

Bu değerlendirmeler ışığında, okulöncesi müdürlerinin çocukların sosyal ve duygusal gelişimini destekleme konusundaki rolünün büyük önemi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, aşağıdaki öneriler göz önünde bulundurulabilir:

- ✓ Stratejilerin Çeşitliliğinin Artırılması: Okulöncesi müdürleri, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini desteklemek için kullanılan stratejilerin çeşitliliğini artırmalıdır. Farklı öğrenme tarzlarına ve çocukların bireysel ihtiyaçlarına uygun çeşitli yaklaşımlar benimsemek, daha etkili sonuçlar elde etmeye yardımcı olabilir.
- ✓ Eğitim Programlarının Geliştirilmesi: Eğitim programları, çocukların sosyal ve duygusal becerilerini hedefleyen etkinlikleri içermelidir. Müdürler, öğretmenlere bu konuda rehberlik sağlayarak, etkili programlar geliştirmelerine destek olabilirler.
- ✓ Ebeveyn İşbirliğinin Güçlendirilmesi: Okulöncesi müdürleri, ebeveynlerle işbirliği ve iletişim konusundaki rolü daha da güçlendirmelidir. Düzenli toplantılar, seminerler veya etkinlikler aracılığıyla ebeveynlere çocukların sosyal ve duygusal gelişimini destekleme konusunda bilgi ve kaynaklar sunabilirler.
- ✓ Etki Değerlendirmesi ve Sürekli İyileştirme: Okulöncesi müdürleri, uygulanan stratejilerin etkisini düzenli olarak değerlendirmeli ve gerekirse iyileştirmeler yapmalıdır. Eğitim programları ve işbirliği faaliyetleri, çocukların gerçek ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verecek şekilde şekillendirilmelidir.
- ✓ Eğitim Personelinin Geliştirilmesi: Müdürler, öğretmenleri sosyal ve duygusal gelişim konusunda daha fazla eğitim ve geliştirme fırsatlarına yönlendirebilir. Bu şekilde, öğretmenlerin bu alandaki bilgi ve becerileri daha da güçlenir.
- ✓ Topluluk İşbirliği: Okulöncesi müdürleri, yerel topluluk ve kuruluşlarla işbirliği yaparak çocukların sosyal ve duygusal gelişimine yönelik daha geniş kapsamlı projeler ve etkinlikler düzenleyebilirler.
- ✓ Aile Katılımını Teşvik Etme: Ebeveynlerin çocukların gelişimine daha etkin katılımını teşvik edecek yöntemler ve etkinlikler geliştirilebilir. Müdürler, aileleri bu süreçte daha fazla dahil ederek çocukların gelişimine olumlu katkı sağlayabilirler.

Sonuç olarak, okulöncesi müdürleri çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek için çok yönlü stratejiler benimsemelidir. Eğitim programları, ebeveyn işbirliği ve öğretmen gelişimi gibi alanlarda sürekli iyileştirmeler yaparak çocukların bütünsel gelişimini daha etkili bir şekilde destekleyebilirler.

KAYNAKÇA

Anthony, L. G., Anthony, B. J., Glanville, D. N., Naiman, D. Q., Waanders, C. & Shaffer, S. (2005). The relationship between parenting stress, parenting behaviour and preschoolers' social competence and behaviour problems in the classroom. *Infant and Child Development*. 14, 133-154.

- Cole, P. M., Dennis, T. A., Smith-Simon, K. E., & Cohen, L. H. (2009). Preschoolers' emotionregulationstrategyunderstanding: relationswithemotionsocializationandchild self-regulation. *Social Development*, 18(2), 324-352.
- Curby, T. W., Brown, C. A., Bassett, H. H., &Denham, S. A. (2015). Associationsbetweenpreschoolers' social-emotionalcompetenceandpreliteracyskills. *Infantand Child Development*, 24(5), 549-570.
- Ekiz, D.(2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gresham, F .M., &Eliott, S. N. (1993). Socialskillsinterventionguide: Systematicapproachestosocialskillstraining. *Special Services in the Schools*, 8(1), 137- 158
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Katz, L. G., &McClellan, D. E. (1997). Fosteringchildren'ssocialcompetence: Theteacher's role. Washington: NationalAssociationfortheEducation of Young Children.
- Kemple, K. M., Lee, I., &Ellis, S. M. (2019). Theimpact of a primaryprevention program on preschoolchildren'ssocial-emotionalcompetence. *EarlyChildhoodEducationJournal*, 47 (6), 641-652.
- Lynch, S. A., & Simpson, C. G. (2010). Socialskills: layingthefoundationforsuccess. *Dimensions of EarlyChildhood*, 38 (2), 3-12. R
- Maleki, M., Chehrzad, M. M., Kazemnezhad Leyli, E., Mardani, A., &Vaismoradi, M. (2019). Socialskills in preschoolchildrenfromteachers' perspectives. *Children*, 6 (5), 64.
- Qi, C. H., & Kaiser, A. P. (2003). Behaviorproblems of preschoolchildrenfromlowincomefamilies: review of theliterature. *Topics in EarlyChildhood Special Education*, 23, 188-216.
- Spence, S. H. (2003). Socialskillstrainingwithchildrenandyoungpeople: theory, evidenceandpractice. *Child andAdolescentMentalHealth*, 8 (2), 84- 96.
- Ştefan, C. A., Balaj, A., Porumb, M. Albu, M., &Miclea, M. (2009). Preschool screeningforsocialandemotionalcompetencies- developmentandpsychometricproperties. *Cognition, Brain, Behavior*, 8 (2), 121- 146.
- Uygun, N. ve Kozikoğlu, İ. (2020). Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ebeveynlerin Tutumlarının İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (3), 1494-1507.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin.
- Zeman, J., Cassano, M., Perry-Parrish, C., &Stegall, S. (2006). Emotionregulation in childrenandadolescents. *Journal of DevelopmentalandBehavioralPediatrics*, 27, 155-168.